

NAŠ NOVI ROMAN PRIGNE V KRA TKEM. KER JE TO NAJZANIMIVEJŠI ROMAN, KI SMO JIH DO SLEJ ŠE IMELI, OPOZARJAMO VSE NAŠE ČITATELJE, DA NAJ TA ZANIMIVI ROMAN ČITAJO OD ZAČETKA, DA JIM NE BO POZNEJE ŽAL. OBENEM PROSIMO VSE NAŠE PRIJATELJE IN SOMISLENIKE, NAJ TE DNI ŠE OPOZORE TUDI VSE SVOJE PRIJATELJE IN ZNANCE, KI MORDA ŠE NIMAJO NAŠEGA LISTA, DA SI ISTEGA NAROČE, DA BODO ČITALI TO KRASNO POVEST. ČITAJTE VSI ZANIMIVI ROMAN "KOŽA SVETÁ!"

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list The first and the oldest Slovenian newspaper in America.

Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevoev po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday, and the day after holidays.

Izdaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Telefon: Canal 0098.

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Phone: Canal 0098.

Naročnina:	Subscriptions:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto 6.00	For one year 6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

POZOR: Številka poleg našega naslova na listu znači, do kdaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagate listu.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Satanska propaganda-komišen se dobi.

Tako piše oče Zavrtnik in na vsak način zahteva od mene, da naj mu dokazem, katera je dotična oseba ali organizacija, ki vleče komišen. Njegova nervoznost je povzročila sum v rdečih vrstah. Tako pišejo v svobodnemiselnem listu v Chicagi. Trdijo, da se je dal ujeti v moje zanke in da mu je na otroško udarilo.

Fakt je, da je list "Prosveta" 10. novembra objavil popust od bondov (komišen) od štirih mesecev po 1/4 procenta, kateri znaša 462 dolarjev 50 centov. Letno iznaša to \$1387.50. Ako bi znašal komišen po pol procenta, bi ta svota letno narasla na \$2775.00. Ako je komišen po en procent, znaša letno \$5550.00. Po dva procenta bi znašal še enkrat toliko itd. Torej, ta mali komišen po en četrt procenta, objavljen v Prosveti 10. novembra, je bil prvi objavljen. Zakaj ni bilo to objavljeno prej, ima članstvo pravico vedeti? Zakaj tega ne pojasnite, oče Zavrtnik? Vam so gotovo zadeve vaše jednote najbolj znane. Do sedaj ste izpodnesli že marsikateremu stolček pri glavnem uradu, posebno še tistim, kateri se niso pokorili vaši rdeči komandi. Zunanji ministri rdečega tabora vas občeudujejo kot fašisti Mussolinija — diktatorja. Vas menda ne poznajo dovolj. Notranji ministri vašega tabora vas zavidajo, ker se morajo politično vam uklanjati že leta in leta.

Kdo da komišen dobi, je pred vsem dolžnost, dotičnega glavnega odbora katerekoli organizacije poizvedeti. Zato so v uradu in so plačani za svojo službo. Najbolje bo vedel dotični, ki je dobro poznan agentu, od katerega se bondi kupujejo. Seveda agent presodi, ali je priporočilo dotičnega večletnega glavnega odbornika merodajno. Ako je temu tako, potem drugi odborniki ne vedo prav ničesar, kar je bilo za kulisami storjenega. Prav nič ne bi škodilo, ako bi organizacije skušale poizvedeti od drugih bondnih kompanij, katere so glavnim uradnikom nepoznan, četudi stane nekaj denarja. Treba je priti stvari do dna — ali se komišen dobi, da ne bo padlo sumničenje na druge poštene glavne uradnike. Torej še enkrat, oče Zavrtnik, fakt ostane, da ste 10. novembra v listu Prosveta prvi priobčili komišen od 4 mesecev po en četrt procentov, ki znaša \$462.50. Še enkrat vas vprašam, zakaj da je vaše članstvo radovedno, v kake svrhe se je uporabljal tak denar prejšnje čase?

Prosimo vas, da pojasnite članstvu, ali je dnevnik in tiskarna inkorporirana na jednotino ime? Ali imate pravico imeti tiskarno — for profit? Naklade na članstvo so vedno večje in to da človeku misliti, da je denar v tem podjetju slabo investiran. Vam rdečarskim voditeljem ni mar za dobroti članstva, raditega ste iz zagrizenosti proti veri uporabljali vse za svojo propagando. S svojim umazanijem listom ste uničili versko moralo in s tem ste ubili moralno članstva pri vaši bolniški podpori. V tem letu ste imeli že dvakrat razpisano naklado na vse članstvo.

Čigava zasluga je, da je prišlo tako daleč? Morala pri jednoti je ubita in članstvo si misli in ravna po svojem.

L. 1915, 1916 in 1917 je brat Francič iz Milwaukee dokazal kot tedanji nadzornik K.S.K.J., da je vaša organizacija kupila bonde od iste kompanije, kakor K.S.K. Jednota ali za manjše procente. Kje je bil komišen tedaj? Odgovor iz Chicage je tedaj bil, da naj rdečkarji Franciču gobec zavežejo. Drugače bo to stori generalni štab. Zmagala je rdečkarjska barva in o komišnu se ni govorilo. Brat Francič je primerjal glasilo vaše in katoliške jednote, čeprav mu zaslepljeni rdečkarji niste verovali iz mrznje do katoliške jednote.

Kakoršna setev, taka je tudi vaša žetev. Slovenski komunizt Novak je za vedno pokopal komunizem med Slovenci. Za

zakaž bi se ne bil še po Ameriki postavil z njim! Misli, da sem se mogel? Vse ceste, vsi parki, gospodje, gospe in dečad, vse je obviselo na njem. Nazadnje me je rešil predstojnik in mi je kupil novega. Obotavljal sem se: Gospod predstojnik, pustili bi me bili, morda bi upeljal novo modo. — Gospod predstojnik, pameten in trezen mož, pa je zamahnil z roko: Take klobuka nosijo kravarji v Texas ob mehiški meji. Isto se je zgodilo mojemu prijatelju. Samo s čevlji je imel sitnosti, ne s klobukom. Kupil jih je pri samem Pollaku v Ljubljani, ki ima vendar čevlje najmodernejših sorte. Niso bile dobre. Vse se mu je muzalo, vse je kazalo za njim: le poglej, oni-le tam je iz starega kraja. Hočeš nočeš, kupiti si je moral nove. Slovenski narodni čevlji pa počivajo z mojim klobukom vred v začasnem pokopju. Prijatelj, drugače navdušen

demokrat, je seveda tedaj zgubil vero in ljubezen v demokracijo. Kaj bi je ne? Kje je osebna svoboda? Danes klobuk in čevlje, jutri bom moral kupiti novo glavo. Pa da se vrnem k rajnemu klobuku.

Med občeudovavci klobuka je bila tudi Ančka-pomarančka.

"Pater, zakaj imaš marelo na glavi?" Pri nas nosimo marelo v roki in še tisto redko kedaj.

"Ti, Ejna, kravce nisva skupaj pasla. Čakaj, boš prišla k meni v šolo, ko bodo minile počitnice, ti bom dal marelo po roki."

"Ne bom držala."

"Jaz te pa prašal ne bom, ali boš ali ne?"

"Pri vas v starem kraju menda vedno

dežuje, kali?"

Kaj sem hotel, pozabil sem, da nisva skupaj kravce pasla.

"Ne, to je tako. Ejna. Take klobuke nosijo pri nas mladi gospodje v spomin na one zlate čase, ko je še sreča hodila po zemlji ter nosila ljudem cekinov. Takrat res niso imeli marel, ker jih treba ni bilo. Vedno je le solnce sijalo. Bila je pa moda, da so nosili ljudje široke krajece na klobukih, da jim je bila glava vedno v senci. Tako hudo je sreča sijala na zemljo v podobi solnce, da so se bali solncarice. Pa se je Sreča Slovenija nekaj zamerila in jo je popihala. Kam? Bogve. — Nekateri so pravili, da v Ameriko. Kar ni verjetno. Saj jo vsak Slovenec pobriše v tujino, kakor hitro ga komar kje piči, zakaj bi jo še slovenska Sreča ne popihala v tuje kraje, recimo v Ame-

riko. Ljudje so žalovali po njej, posebno takozvani pesniki, ki imajo sveto nalogo, od samega Boga jim dano. Nalogo imajo, pobirati solze in jih prestreči, da jih potem shranijo v muzej svojega srca, sebi in drugim v spomin. Ti pesniki še danes kažejo odprta srca, polna solza in bridkosti, polna tuge in tegobe. Za srečo tugujejo. V znamenje pesniškega poslanstva so si pa nadejali take klobuke s širokimi kraji, da bi ljudje vedeli zanje in jih takoj spoznali in žalovali z njimi. Jaz sem imel tudi to čast nekdanj, da sem bil muzej človeškega gorja, klobuka pa takrat nisem nosil, ker nisem imel denarja, da bi si ga bil kupil. Prišel pa je ameriški striček, sam Bog ga je prinesel, in me je povabil, naj bi šel z njim.

(Konec prih.)

Rev. Alexander Urankar, O.F.M.

ANČKA POMARANČKA.

Amerikanka je bila Ejna, to mora reči. Kadar je govorila o starem kraju, ji je zašel glasek vedno dva tona višje, kakor drugim Amerikancem: češ, prišli ste tam izza morja, prišli ste kruha iskati. In gledala me je tudi z ameriškim očesom. Ameriške oči takoj vidijo oni nevidni zelenkasti pajčolan, ki nas vanj odene Bog, ko stopimo v Washingtonovo domovino. Na te ameriške oči sem jaz posebno hud. To je od sile. Lep klobuk sem imel, takega kot ga nosijo pri nas veliki možje, z velikimi pesniškimi kraji, po sredi v globoko gubo zgubanega. Ko sem hodil za časa mednarodne razstave po Parizu, so ga celo pariški fantje nosili,

pogrebniška slovenskih socialistov bo brezdomno izvoljen oče Zavrtnik. V majevi številki "Proletarca" piše Zajc, da nimate slovenski rdečkarji niti enega inteligentnega ali akademično izobraženega urednika ali voditelja. Omenja, da ste imeli samo enega začasno pri milijondolarskem fondu. Ves svoj socializem kopirate od Nemcev, Židov in Čehov. Pripoznati se mora, da so Nemci imeli v resnici izobražene moze na tem polju. Imeli so pravo nemško podjetnost in vztrajnost. Vsega tega vi nimate. Ali tudi nemški socializem ni prišel do zaželjenega uspeha. Tudi ni napadal vere na tako nesramni in barbarski način, kakor jo naši rdečkarji. Primera nemškega in slovenskega socializma se označi tako-le: Nemški socializem je podoben dvema močnima konjema, ki orjeta ledino, toda polje je preveliko. Slovenski socializem je pa podoben dvema keberčkoma, ki gazita po kravji potoci. Torej svojo ulogo ste doigrali, ne da bi članstvu vaše jednote ali človeštvu splošno kaj koristili.

Rev. James Cherne.

ODKRITJE SPOMENIKA V KANSAS CITY.

Kansas City, Kans.

Namenil sem se poročati nekoliko vesti iz naše naselbine v Kansas City. Sicer je bilo zadnje čase veliko slišati iz našega mesta po celem svetu, ker so se tukaj nahajale ob priliki odkritja spomenika padlim vojakom v svetovni vojni dne 11. novembra odlične osebe. To je namreč bilo na Armistice day. Spomenik, Liberty Memorial, ki so ga na ta dan odkrili, je stal 5 milijonov dolarjev. Pri odkritju je bil navzoč predsednik Zedinjenih držav Coolidge in soproga in več drugih odličnih Amerikancev, pa tudi rumunska kraljica Marie s svojo hčerko Ileano in sinom Nikolajem. Kraljica je pri tej priliki položila na spomenik venec z rumunskim grbom ob navzočnosti številne množice ljudi. Pravijo, da jih je bilo nad 100 tisoč. Pri tej priliki je Coolidge obiskal naše mesto, ki ga je prav lepo sprejelo in se za ta dan praznično obleklo.

Imeli smo tudi 40urno pobožnost pri naši župniji sv. Družine, to je bilo 26., 27. in 28. novembra. Udeležba je bila obilna. Tako so imeli naši farani zopet priliko utrditi se z milostjo božjo in krasnimi pridigami č. g. Podgorška, katere mu se lepo zahvalimo za trud in misijonsko delo v vinogradu Gospodovem. Pa tudi lepa hvala domačemu g. župniku Johnu Peršetu in ostalim č. gg. duhovnikom, ki so pomagali pri sklepu.

Imeli smo tudi svečani dan, dne 25. novembra, na Zahvalni dan pri naših bratih Hrvatih v župniji sv. Ivana Krstitelja na 4. cesti. To je bil velepomembni dan za nas vse. Ta dan se je slovesno blagoslovila zastava sv. Jožefa in Marije, katero društvo je zrastle v enem letu na 1500 članov in članic, pri katerem je tudi lepo število naših rojakov. Naša društva so se udeležila z lepim številom udeležnikov in z zastavami. Vršila se je tudi parada po mestu z dvema godbama na čelu. Korakali smo v hrvatske cerkev, kjer se je brala sv. maša slovesno z leviti, katero je daroval mladomašnik hrvatske župnije Rev. Stinec ob asistenci še

drugih štirih duhovnikov in domačega župnika Davorina Krumpotiča. Prav lepi govor jim je domači župnik napravil, namreč, kaj pomeni zastava Kristusova. Povedal je, da se brez božjega blagoslova vse uniči in vse propade. Slovesno so vsi člani in članice glasno prisegle, da bodo čuvala to zastavo in se zbirale okrog nje, katera jih bo vodila skozi to življenje do hladnega groba v večnost itd.

Pred leti so si Hrvati ustanovili društvo sv. Josipa in to društvo je raslo in delilo mnogim dobrote, celi naselbini in članstvu. Bilo je že tudi precej premožno, imelo je čez 100 tisoč dolarjev v blagajni. So pa prišli na krmilo taki uradniki, ki so rekli, da ni treba, da bi bilo to društvo katoliško in da bi se pred in po seji molil očenaš. Nastali so prepiri in članstvo je začelo odstopati od društva, kajti Hrvat je veren človek in si ne pusti svoje svete vere sramotiti. Njihovi pradedje so se z mečem v rokah bojevali proti Turkom in drugim, ki so jih napadali, a vere jim niso vzeli, ohranili so jo svojim potomcem. Tako so ti rdečkarji privredli do tega, da se je društvo sv. Josip in sv. Marija priklopilo N.H.Z., Pittsburgh, Pa. — Tam so pa nastale sitnosti in

sovraštvo, čigar posledica je bila, da je vzraslo to novo društvo sv. Josip in sv. Marija. Želimo, da bi procvitalo in raslo v blagoslovu božjem ter zblazalo Hrvate in Slovence pod zastavo Križa za telesno in duševno dobro.

Poročati imam tudi žalostno vest, ki je zadel našega rojaka Mr. in Mrs. Peter Bižal, 433 Fowler Ave. Umrl jima je namreč 9 mesecev stari sinček John Bižal. Spreved se je vršil dne 1. decembra v slovensko cerkev sv. Družine ob 10. uri in potem na pokopališče Mount Calvary. Družini Peter Bižal naše sočustvo, malemu Johnu pa, naj počiva v miru in duša naj se veseli med angelčki v nebesih.

Hudo je bolan na roki Nick Molek, živeč na 4. cesti pri rojaku Peter Špehar. Dotični se je ranil v klavnicu Armour Packing Co. na prst s kostjo in se mu je zastrupila kri. Rojaku želimo skorajšnega ozdravljenja.

Konečno pozdravljam vse čitatelje našega priljubljenega lista to in onstran oceana. Tebi, dragi list, pa še enkrat toliko naročnikov do Novega leta. V kratkem se spet kaj oglašim. Vaš Mathew Papich.

KOROŠCI ZA SVOJCE V STARI DOMOVINI.

Chicago, Ill.

Slovenske naselbine Korošci nimamo, to pa zato, ker nas je le malo število. Dobili smo pismo od Rev. Winklerja iz So. Chicage za pomoč revnih otrok v St. Jakobu na Koroškem. Delo je težavno. Podal sem se na pot, da zberem nekoliko v ta namen. Prav lepo sem opravil. Večkrat sem čital v Amer. Slovincu, kako lepo se drugi Slovenci skrbijo za te uboge otroke na Koroškem. Mi kot domačini se pa ne zmenimo. Hudo mi je pri srcu, ko se spominjam svojih otroških let, hise moje ga očeta. Bil sem šest let star, ko so jo sezidali, to je bilo leta 1908. Nato sem začel hoditi v šolo, in sicer po težavni poti po griču. Pot se je vila okrog gradu, celo uro smo hodili od Svete. Tukaj je bilo, ko so krvoločni Turki odpeljali lepo dekle — Miklovo Zalp. Znano vam je to iz zgodovine, gotovo je pa že tudi več od vas videlo

lepo igro, ki tako živo spominja na tiste čase, na Miklovo Zalo.

V šoli smo bili dobro postreženi. Po zimi smo dobili toplo kosilo, če tudi ne na tako bogato obloženi mizi kakor v Ameriki, vendar nam je šlo v slast.

Sedaj se nahajam v West Pullman, kjer imam enega brata in nekatere prijatelje, vsi doma iz St. Jakobske doline. Ker je nas le malo, zato tudi nimamo še slovenske cerkve. K sv. maši moramo hoditi v angleško. Zraven pa imamo slovensko župnijo in cerkev sv. Jurija v South Chicagi.

Na tem mestu se moram sočicažanom prav lepo zahvaliti, ko nas tako lepo vedno sprejmejo in vabijo na svoje prireditve.

Tukaj tudi navedem imena darovalcev, katerim bodi na tem mestu izrečena najprišrenejša zahvala. Skupno so darovali \$57.00, in sicer:

\$10.00: Joseph Gabriel; po \$5.00: Pavel Mikula, Ant. Fugger, Ferdinand Fugger, Joseph Mikula, Joseph Nagele, Math Nagele, Jos. Gabriel; po \$3: Joseph Pečnik; po \$2.00: Jos. Svitnig, Thomas Fugger, Anton Pinter; po \$1.00: John Suher, Joseph Resman, Rosalia Pečnik.

Sestram in otrokom pa voščimo vesele božične praznike in srečno Novo leto. Ta denar vam pošljemo po uredništvu Amer. Slovence, na katerega sem naročen že šest let, odkar sem v Ameriki.

Pozdrav vsem čitateljem Amer. Slovence, listu pa želimo obilo napredka.

Frank Gabriel.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Rojakom na West Allis, Wis., priporočamo našega tamošnjega zastopnika Mr. J. Kovačiča, da mu gredo na roko pri agitaciji za naš list. Mr. Kovačič ima v zalogi tudi vsakovrstne slovenske in angleške molitvenike.

Mr. J. Jamnik je naš lokalni zastopnik v Leadville, Colo. Ima zalogo slovenskih povestnih in drugih knjig, ki so na razpolago leadvillskim rojakom. Ako rabite kako knjigo, obrnite se do Mr. Jamnika.

Črnogorski odmetnik

Radojčić, ki so ga nedavno iz zapora prepeljali bolnega v cestninsko bolnišnico, je ponoči od tam pobegnil, potem ko je pobil svojega stražnika na tla in mu pobral orožje. Ker so bile o njegovem begu alarmirane takoj vse orožniške postaje, se je tudi kmalu posrečilo tega je vedno znova in znova naravnarnega razbojnika spet ujeti. Toda tudi to ni šlo brez krvi. Seljaka, pri katerem se je hotel begunec skriti, je prebodel z bajonetom, na orožnik pa oddal več strelav. Ko je izstrelil zadnjo patrono, se je spustil v beg. Kmalu pa je padel, zadet od krogel, na kar so ga uklenili. Njegova rana ni težka.

ALI STE VI ŽE DOBILI KRASEN STENSKI ZEMLJEVID? Kaj čakate? Na delo! Pridobite Amer. Slovincu enega novega naročnika, pa ga bote dobili!

IT ALWAYS PAYS TO ADVERTISE IN "AMERIKANSKI SLOVENEK".

Brezplačen oglas. — Kdo ve za naslov Slov. zavetišča? Ako kdo izmed rojakov ve, naj blagovoli sporočiti slov. javnosti sledeče:

1. Kje je dotični sklad, za katerega so tako navdušeno agitirali newyorški liberalci, in 2. koliko se sedaj približno nahaja v skladu ter koliko se je že nabralo tekom dolgih let obresti od tistih tisočakov.

Vse informacije se naj naslovijo na: Slovenska javnost v Ameriki.

Slučaj Zgaga. — Neki Zgaga, ki se sedaj baje motovili po newyorških beznicah, pravijo, da je bil svoječasno po poklicu mešetar. Človeku se pa na svetu vse dogodi. Tako se je tudi Zgagi nekoč na nekem semnju. Kupil je bika za nekega grajščaka. Gnal ga je na železniško postajo, da bi ga oddal v živinski vagon. Pa Zgaga je bil že od nekdaj notoričen "cukale," zato se je tudi to pot zamotil v oštariji. To je bil vzrok, da je zamudil živinski vlak. Kaj sedaj? Stara bo doma v skrbeh, ker ga ne bo zvečer domov. Aha, pravi Zgaga in hudomušno pogleda zraven stoječega bika, telegrafiral bom stari, da me nocoj ne bo domov. In res je šel na brzojavno postajo ter naslovil nekam v idrijska brda sledečo brzojavko: "Železnica danes ne sprejema bikov, zato se pripeljem šele jutri!"

Najboljši lažnjivec. Na vlak, ku so se vozili Italijan, Madžar, Jugoslovani. Hvalili so vsak svojo železnico. Madžar je rekel: "Naši vlaki vozijo, da se med dvema postajama ni-ma časa vsteti na klop!" — Lah je rekel: "Pri nas gre vlak tako hitro, da sem od ene postaje do druge naštel komaj do 10." — Jugoslovani pa je rekel: "Meni se je pa to-le zgodilo: V Mariboru sem stopil v vlak in sem kihnil, pa so mi že v Ljubljani odgovorili: Bog pomagaj!"

Nesrečen papagaj. Neki gospod je imel prav zgovornega papagaja, ki je znal hitro ponoviti, kar je slišal. Tako je gospod nekoč naročil drvarju, naj prinese v sobo eno vrečo premoga. Drvar je to storil. Zdaj mu je pa papagaj naročil ponoviti. Drvar je mislil, da zopet govori gospod sam, pa je prinesel premog. Papagaj mu je vedno znova in znova naravnarnega razbojnika spet ujeti. Toda tudi to ni šlo brez krvi. Seljaka, pri katerem se je hotel begunec skriti, je prebodel z bajonetom, na orožnik pa oddal več strelav. Ko je izstrelil zadnjo patrono, se je spustil v beg. Kmalu pa je padel, zadet od krogel, na kar so ga uklenili. Njegova rana ni težka.

ALI STE VI ŽE DOBILI KRASEN STENSKI ZEMLJEVID? Kaj čakate? Na delo! Pridobite Amer. Slovincu enega novega naročnika, pa ga bote dobili!

IT ALWAYS PAYS TO ADVERTISE IN "AMERIKANSKI SLOVENEK".

ZGODBE NAPOLEONSKEGA VOJAKA

Francoski spisatelj Erckmann-Chatrian.
Poslovenil Al. B.

Tam je sedaj nad rušami ležalo več mrtvecev kot pod njo. Kdor je padel, ni zakričal, tisti, ki so ostali, pa so se znova zbirali za kakim zidom, za kupom gramoza ali za grobom—vsaka ped zemlje je koga stala življenje.

Bila je že noč, ko je maršal Ney, kdo ve odkod, pripeljal ojačenja, to je ostanke Ricardove in druge Souhamove divizije. Pridrili so se jim ostanki našega polka in Ruse smo vrgli nazaj čez stari most, kateremu je bilo streljanje s kartečami, odbilo držaje. Na ta most so postavili šest dvanajstfuntnih topov ter obstreljavali drug drugega. Ostanke našega in nekaterih drugih bataljonov so podpirali topove za hrbtom. Spominjam se še, kako so streljali kakor bliski razsvetljevali spojni del mostu in da se je v takih trenutkih videlo, kako so se ubili ljudje in konji vsevpred izgnali pod temnim lokom. Sicer je to trajalo le za hip, a prizor je bil grozen.

Ko so na naši levici pričele prodirati množice konjeništa, ki so rojile okrog dveh velikih, konak za korakom umikajočih se karejev, smo ob polosmih dobili povelje, naj se umaknemo. V Schonefeldu je ostalo samo še dva do tritisoč mož in šest topov. Prišli smo nazaj do zeljnatih vrtov, ne da bi nas bili zasledovali, ter pod milim nebom prenočili okrog Reudnitza. Cebedej je še živel. Ko sva kakih dvajset minut hodila drug ob drugem, poslušajoč topovsko streljanje, ki je kljub temi še vedno trajalo ob Elsteri, mi je on rekel:

“Kako neki to, Jože, da sva še živa, ko jih je padlo poleg naju toliko tisoč? Zdaj ne moreva več umreti.”

Jaz mu nisem odgovoril.
“Kakšna grozna bitka!”, je nadaljeval.

“Gotovo da take pred nami še ni bilo.”
Povedal je prav, bitka je bila velikanska. Od desete ure zjutraj do sedmih zvečer smo se upirali tristošestdeset tisoč vojakom, ne da bi se bili umaknili za korak, in nas je bilo samo stointrideset tisoč. — Bog ne daj, da bi kaj slabega govoril o Nemcih: borili so se za neodvisnost svoje domovine — a zdi se mi, da po krivici vsako leto praznujejo obletnico bitke pri Lipskem. Ako so bili trije proti enemu, to ni vzrok za bahanje!

Ko smo se bližali Reudnitzu, nas je peljala pot čez cele kupe mrlčev. Na vsak korak smo našli na razbite topove, prevrnjene vozove s streljivom, na drevesa, ki so bila razklana od karteč. Divizija mlade garde in jezdeci grenadirji so bili tukaj pod vodstvom samega cesarja zadržali Švede, ki so bili prodri v vrzel, nastalo vsled izdaje Saksoncev. Ugašajoči ogenj dveh ali treh barak pred vasjo je razsvetljeval ta prizor. Jezdeci grenadirji so bili še v Reudnitzu, po vaški ulici pa se je podila velika množica drugih razkropljenih čet. Ker jim niso bili razdelili živil, si je vsak iskal jedi in pijače.

Ko smo korakali mimo velikega poštnega poslopja, smo za zidom na dvorišču ugledali dve marketendarici, ki sta s svojih vozov točili žganje. V pisanem vrvežu so se gnetli okrog njih lovci, kirasirji, ulani, huzarji in gardni ter linijski pešci v raztrganih uniformah in s stlačeni, od udarcev in bodov preluknjanimi čukami in čeladami, katerim

je manjkalo perjanic. Vsem je bilo videti, kako so izstradani.

Na nizkem zidu je stalo nekaj dragoncev blizu kotla, napolnjenega z gorečo smolo. Roke so imeli prekrizane pod dolgimi, belimi plašči in so bili oškropljeni s krvjo, kakor mesarji.

Brez besede me je Cebedej sunil s komolcem. Stopila sva na dvorišče, drugi pa so šli naprej. Celotno četrto ure je trajalo, da sva prišla do vozov. Jaz sem molel kvišku tolar za šest lir. Prodajalka, ki je klečala za svojim sedom, mi je podala velik kozarec žganja in kos belega kruha ter za to vzela tolar. Pil sem in dal potem kozarec tovarišu, ki ga je izpraznil. Le s težavo sva prišla zopet iz te gneče. Ljudje so se gledali z mračnimi obrazy in si delali prostore z ramami in komolci. Ob pogledu na te trde obraze, udrite oči in grozne poglede ljudi, ki so pravkar kljubovali ti sočeri smrti, da jutri prično znova, si je človek res moral reči: “Vsak zase, Bog pa za vse!”

Ko sva stopala po vaški ulici, je rekel Cebedej:

“Ali imaš kruha?”

“Imam.”

Prelomil sem kruh in mu dal polovico. Jedla sva in pospešila korake. V daljavi je bilo še vedno slišati streljanje. Čez dvajset minut sva došla zadnje vrste kolone ter spoznala bataljon po stotniku in adjutantu Vidalu, ki je korakal ob strani. Zopet sva stopila v vrsto. Nihče ni opazil, da sva se bila odstranila.

Čim bolj smo se bližali mestu, tem številnejši so bili oddelki konjeništa in trena, ki so hiteli proti Lipskem.

Proti deseti uri smo korakali skozi reudniško predmestje. Brigadni general Fournier je prevzel poveljstvo nad nami in ukazal kreniti na levo. Opolnoči smo prišli do velikih šetalšč ob Pleissi in se ustavili pod starimi lipami brez listja. Puške smo postavili skupaj. Dolga vrsta stražnih ognjev je plapolala v megli do ranstadskega predmestja. Kadar so ognji zagoreli živeje, so obsvetljevali gruče poljskih jezdecev s sulicami, cele vrste konj, topove in vozove s streljivom, v določenih razdaljah pa nepremično stoječe straže, ki so se v megli črtale kot temne sence. V mestu je odmeval velik hrup, ki je čedalje bolj naraščal ter se zlivljal z votlim bobnenjem naših vbov na lindenauskem mostu. To je bil začetek umikanja.

Vsak je položil svoj telečak ob kako drevo in se iztegnil čez njega, položivši roko pod glavo. Četrto ure pozneje je že vse spalo.

XX.

Kaj se je godilo do zore, tega ne vem — bržkone so vso noč prevažali багаžo, ranjenke in ujetnike preko mosta. Naenkrat nas je vzbudila silna eksplozija. Nihče ni ostal na tleh, ker smo to smatrali za znamenje napada, dokler nista pridirjala dva huzarska častnika in javila, da je na ranstadske cesti na bregu reke naključno zletel v zrak voz s smodnikom. Temnordeči dim se je še vedno valil proti nebu, kjer se je počasi porazgubil.

ROJAKI V SO. CHICAGO

ALI SE NE VESTE DA IMA
JOS. GORNIK

na
9476 — Ewing avenue

v zalogi vedno najboljšje grocerijsko blago, vsakovrstna meso, sveže in prekajeno. Parutino in vse kar slovenska gospodinja potrebuje?

Vsem se priporoča v poseti!

GOSPODINJE V JOLIETU

so prepričane, da dobijo pri meni najboljše, najčistejše in najcenejše

MESO IN GROCERIJO

V zalogi imam vedno vsake vrste sveže ali suho prekajeno meso ter vse predmete, ki spadajo v mesarsko in grocerijsko obrt.

JOHN N. PASDERTZ

COR. CENTER & HUTCHINS STS., JOLIET, ILL.
Chicago Telefon 2917.

Najstarejši trgovec z železino
v Chicagu je

A. M. Kapsa

2000 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO
Phone: Canal 1614.

Trgovina vsakovrstne železine, električne potrebščine, plinovce, avto potrebščine, železni material za vsakovrstne stavbe. — 1500 RAZNIH PREDMETOV V ZALOGI!
Blago dovažamo na dom. — Začnite trgovati z nami in postali boste naš stalni odjemalec.

Naše cene so najnižje v mestu!

Clevelandčanje!

Ali veste kaj je Vaša dolžnost? — Well, Vaša dolžnost je ta, da naročite ali kupite vašo obleko, kakor tudi druge oblačilne potrebščine pri svojem rojaku:

Johnu Gornik

SLOVENSKA TRGOVINA Z OBLEKAMI IN KROJAČNICA.

217 ST. CLAIR AVE. CLEVELAND, OHIO.

Hartford Undertaking Co.

Office and Chapel,
1455 — 57 GLENARM STREET

je v zvezi izvežban pogrebnik, Slovenec JOS. A. SNIDER, koji Vam bo pomagal v slučaju smrti Vaših dragih.

ROJAKI,

podpirajte edinega slovenskega pogrebника v
DENVER, COLO.

Main 7779. Telefon South 3296

Allen's Parlor Furnace

Krasno
Učinkovito
Ekonomično

Po vsej deželi govorijo o tem novem sistemu, ki daje toploto. Ker je izdelano v lepem porcelanu in emalju, se z lahkoto drži v čednem stanju. Ta peč zgleda, kakor lepa omara. Toploto razširja po sobi na najzdravejši način — vlago posuši in ogreva zrak.

Ne kupujte peči dokler niste
videli tega!

W. Szymanski

— Dealer in —

FURNITURE in STOVES, HARDWARE and
HOUSE FURNISHINGS GOODS

Telephone Canal 597

1907-1909 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILL.

PISANO POLJE

Kakršen mož — tako vprašanje.

G. Molek kaže, kakor se je izrazil pred nekim svojim prijateljem, dela prispevkom sam naslove. Tako je tudi naredil naslov tej-le nastopni notici:

“Zakaj ne izmolijo kruha? — Dragi mi Zarkomet! Kakor čujem je v Detroitu dosti cerkva. Potemtakem je dosti dela in dosti kruha. Dobro je to, če imajo ljudje dosti dela in kruha zato, ker cerkve zidajo in molijo. Pri nas v West Virginiji je malo cerkva, zato je menda malo dela. Imamo pa dosti gospodarjev in policajev. Ako bi bolj cerkve gradili in molili, bi morda bilo manj policajev. — Miner iz West Virginije.”

Miner iz West Virginije pravi v zadnjem stavku: “Ako bi bolj molili, bi morda bilo manj policajev.” Miner je tu zadel v črno, če tudi hoče izraziti to le v zasmeh cerkvi. Minerju ni treba prav nič vpraševati. Samo pogleda naj v praktično življenje, naj pogleda, kake razmere so v družinah, ki žive po načelih krščanskega življenja, tako kakor jih uči cerkev, pa v družine, kjer žive po načelih brezverske socialdemokracije. Razliko bo našel, če ni duševno popolnoma slep in pa, če je dostopen resnici. Da, ko bi tudi naši ta rdeči malo molili, bi ne škodilo, in takih novic, kakor jih prinaša Prosveta precej pogosto, da si je ta ali oni vzel življenje radi “slabih gospodarskih razmer,” bi se

RADA BI IZVEDELA,

kje se nahaja moj brat Anton Novak, doma iz vasi Malikoren št. 11, fara Krka pri Zatični. V Ameriki je čez 20 let in svoječasno je bil v Joliet, Ill. Prosim, če kdo ve, kje je, da mi naznani, ali naj se pa sam oglasi na naslov:

Mrs. Anna Novak, 5118 Miller Ave., Maple Heights, P. O. Bedford, O.

Božič se bliža.

Samo še nekaj tednov nas loči od Božiča, ki je čas osebnega zbližanja, spominov in darov. V tem času nam misli nehoti poleti v naš stari kraj, k našim sorodnikom in znancem, kjer marsikje trka na vrata potreba in pomanjkanje in trpljenje kot posledica povodnji, vničen letine, slabega zaslužka, visokih davkov itd. Pomoč je tako nujno potrebna kakor že dolgo ne. Vsak dolar bo prinesel žarek veselja v žalostno domov. Vskrat da, kdor v potrebi hitro da. Torej dajte in pošljite. — Vaša denarna pošiljatev bo zanesljivo in hitro dostavljena na določeno mesto, ako jo pošljete po slovenski banki

ZAKRAJSEK & ČESARK,
455 W. 42nd St., New York, N. Y. ZA BOŽIČ ste lahko osebno v starem kraju, ako se pridružite našemu skupnemu potovanju v stari kraj na 4. decembra s parnikom “Paris.” Priglasite se takoj, še je čas.

precej zmanjšale. Le ne bahajte se, da stojite na skali, ko vas vsak vidi, da lezete v močvirje!

Poglavje o prazniti.

Po dolgem času sem zopet enkrat dobil v roke newyorški list G. N. Včasih je še bil, zdaj pa je prazen, prazen. Par Zgagatovih kvant, drugo izrezki, originalnega pa nix. Pa kljub temu gre ...

Naš STENSKI KOLEDAR in list “AMERIKANSKI SLOVENEK” je primerno božično darilo za svojce v starem kraju!

LOUIS STRITAR

se priporoča rojakom za naročila premoga, katerega pripeljam na dom. Prevažam pohištvo ob času selitev in vse kar spada v to stroko.

Pokličite me po telefonu!
2018 W. 21st Place
CHICAGO, ILL.
Phone: Roosevelt 8221.

Najnovejše

IN DRUGE GRAFOFONSKE PLOŠČE.

MOŠKI KVARTET “JADRAN” POJE:

25049—Prišla bo spomlad.
Zadovoljni Kranjec.
25047—Sijaj, sijaj solnce.
En starček je živel.
25046—Ljubezen in pomlad.
Slovensko dekle.
25039—Na potu v stari kraj. I. del.
Na potu v stari kraj. II. del.
25037—Sinoči je pela.
Stoji, stoji Ljubljana.

TRICET ROJAKA HOJERJA

(harmonike):

25045—Mazulinka.
Ptčja ohect.
25044—Coklarska koračnica.
Triglavske valček.
25043—Polka slaparjev.
Ti si moja, valček.
25041—Veseli rudarji, koračnica.
Sladki spomini, valček.
25040—Hojer valček.
Pečarska polka.

RAZNI GLASBENI KOMADI:

25048—Na kranjskih gorah, polka.
Gospodarski ländler.
25042—Daleč v gozdu, valček, orkester.
Večerni valček, orkester.
25038—Temne oči, orkester.
Bora, koračnica.
25036—Slovenski valček, 4 harmonike.
Radostna polka, 4 harmonike.
25035—Slovenska narodna, tamburaši.
Slovenska polka, tamburaši.
25034—Sokolska koračnica, vel. godba.
Česka koračnica, vel. godba.
25030—Večerno veselje, voj. godba.
Vsi naenkrat, voj. godba.
25026—Tirolski valček, I. del, citre.
Tirolski valček, II. del, citre.
25023—Pavel, narodna, kmetska godba.
Peter, narodna, kmetska godba.
25020—Stari kranj. valč., Lovšin, harm.
Stajerska, Lovšin, harmonika.

RAZNI PEVSKI KOMADI:

25033—Oj, tam za goro, moški kvart.
Gor čez jezero, moški kvartet.
25018—Sreca, moški in ženski glas.
Rožmarin, moški in ženski glas.
25017—Zajop mi ptičica, gđc. Grahek.
Ptčica, gđc. Grahek.
25005—Kaj ne bila bi vesela, sestra Milavec.
Sirotek, sestra Milavec.
25031—Pred volitvami, šaljiva.
Na sveti večer, šaljiva.

3 plošče pošljemo za \$2.50
5 plošč pošljemo za 4.00
10 plošč pošljemo za 7.50
Kdor naroči 20 plošč, dobi eno zaostoj za darilo.

Z vsakim naročilom od 5 ali več plošč pošljemo 50 igel zastoj. Vsaka igla igra 10 komadov. V zalogi imamo še mnogo drugih plošč. Pišite po cenik in sicer na:

JUGOSLAV AMERICAN CORP.,
455 W. 42nd ST., NEW YORK, N.Y.

Ne pošiljajte denarja v

Evropo

po starem sistemu, temveč BRZOJAVNO.

Samo za 50c

pošljemo denar na vsaki naslov v Evropi brzojavnim putem, katerega dobijo v štirih ali petih dneh.

OPRAVLJAMO VSE BANČNE POSLE — PRODAJAMO PAROBRODNE LISTKE.

Novak & Steiskal State Bank

1817-1819 SO. LOOMIS ST., CHICAGO, ILL.

Phone: Roosevelt 3205-3206-3207.

POZOR!!!

Najbolj priznana in pohvalna zdravila po širni Ameriki, v Canadi in v starem kraju, katere prodajem že nad 20 let, kakor Alpentinktura proti izpadanju in za rast moških in ženskih las. Bruslinterinktura proti sivim lasom, od katere postanejo lasje popolnoma naravni kakor v mladosti. Fluid proti Reumatizmu, trganje in kostih. Vsake vrste tekočine in mazila za popolnoma odstraniti prahute in drugo nečistost na glavi, prstove, ali mozulce in drugo nečistost na koži, srbečico, lišaje, rane, opekline, bule, turove kraste, grinte kurje oči, bradovice, prašek za potne noge itd. pišite takoj po cenik ga pošlem zastoj. Cenik bi moral vsakdo imeti, moj cenik je že marsikateremu prihranil več kot \$10. — tako so mi pisali moji naročniki.

JAKOB WAHČIČ,
1436 E. 95th St., Cleveland, Ohio.

NOTARSKA DELA.

Kupne pogodbe, pooblastila, afidavite in vse druge legalne listine izdeljuje rojakom za tu in stari kraj

JOHN JERICH,
Slovenski notar,
1849 West 22nd St., Chicago, Ill.